

DE HEILIGE EN GROTE DONDERDAG IN DE VESPERS

Gezegend is het Koninkrijk ... ps.103; vredeslitanie

HEER IK ROEP... we zingen 10 stichieren; de idiomela, elk 2 keer:

t.2 ∟ Nu komt het Sān- he-driñ bij-een * om de Schepper en Formeēder van het heel-āī * over te leveren aan Pi- la- tus. *
O, wettelozen, o ongelōvigen, * Hij die komt om levenden en doden te oorde-lēn * wordt voor het gē-rēcht gesleept. * Hij die alle leed ge-neest * wordt overgeleverd aan het bitterste lij-dēn. * Lan̄k-mōe-di-ge Heer, * groot is Uw barmhār-tigheid: * E- rē zīj ` U. ∟ 2x

t.2 ∟ De wetteloze Jū- das * die met U, Heer, de hand in de schotel dōpen mócht * strekt die handen uit naar de wettelōzen, * om de zilverlingen in ontvangst te nē- mēn. * En Hij die de prijs van de myron wist te schāt - tēn, * waagde het om U, de Onschatbare te verkōpen. * Hij bood zijn voeten aan om deze te doen wāssēn, * en kuste bedriegelijk de Meēstēr, * om Hem aan Zijn vijanden over tē lēveren. * Hij werd verworpen uit de schare der apōstelen * en hoewel hij de dertig zilverlingen wēgwiērp, * kon hij de opstanding op de derde dag niet aānschōwen. ** Heer, ontferm U óver òns. ∟

2x

t.2 ⊆ De arglistige Judas heeft met een bedriēgelijke kus * onze Redder en Heer overgelēverd. * De Meester van het heēlal * heeft hij als slaaf verkocht aan de wettelōzen. * Als een schaap dat ter slāchtning wordt gevoerd, * liet het Lam Gods Zich wēgleiden, * de Zoon van de Vāder, ** Die alleen barmhār - tig is. ⊆ 2x

t.2 ⊆ Judas was een dienaar en een bedriēger, * een leerling en een samenzwēerder, * een vriend en eēn dūivel, * zo bleek uit zijn wērken: * want hij volgde de leraar, maar overwōog het verrāad. * Hij zei bij zichzelf: ik zal Hem overleveren en het geld verdiēnen. * Hij wilde ook de myron verkōpen, * en hij liet Jezus gevāngen nemen door een list. * Hij gaf een kus en leverde Christus ōver * Die Zich liet wegleden als een schaap ter slāchtning. ** Hij Die alleen barmhartig en mēnsliē - vend is. ⊆ 2x

t.2 ⊆ Het Lam, door Jesaja ver-kōn- digd, * gaat vrijwillig ter slāchtning. * Zijn rug biedt Hij aan voor de ge- seling, * Zijn wangen aan de sla- gen; * Zijn gelaat wendt Hij niet af van die Hem be- spuwdēn. * Tot een schandelijke dood wordt Hij ver- oōr-deeld, * de Zondeloze aanvaardt alles vrijwīl- lig ** om de Opstanding uit de doden aan allen tē schēn- ken. ⊆ 2x

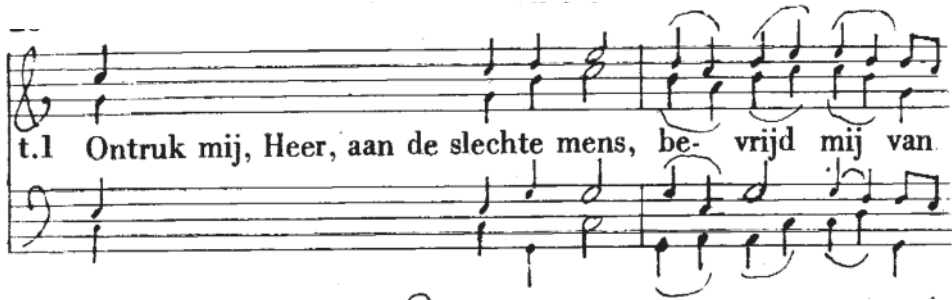
Eer ... nu en ...

t.6 _ Zij die in de woestijn het manna hadden gegētēn, * mōrden tegen Hem Die hen voēd - de; * de ondankbaren belāsterdēn God, * tērwil de spijs nog in hun mōnd wās. * Vān hen is Judas een ware afstām- meling, * want hij had het hemels brood nog in zijn mōnd, * toēn hij het verrāad beraāmdē. * Wēlk een onverzadigbare gezindheid en onmenselijke ōvermōed! * Hīj verkocht Wie hem voēd - de * ēn hij gaf de geliefde Meester ōver ter doōd. * Heēr, verlos onze zielen van dergelijke onmensēlijkhēid, ** Gīj Die alleen onvergēlijkelijk lankmōedig zijt. _

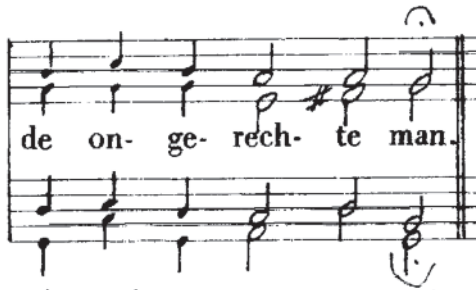
Intocht met wierook en het Evangelie-boek. Vreugdevol Licht ..

PROKIMEN TOON 1

PS. 139

t.1 Ontruk mij, Heer, aan de slechte mens, be- vrijd mij van.

de on- ge- rech- te man.

Die onrecht uitdenken in hun hart,
heel de dag zinnen zij op strijd.

LEZING UIT EXODUS 19,10-19

De HEER zei tegen Mozes: ‘Daal af tot het volk en geef getuigenis, reinig hen vandaag en morgen, en laat hen hun kleren wassen. Laat hen gereed zijn over drie dagen, want op de derde dag zal de HEER neerdalen op de berg Sinaï voor de ogen van heel het volk. Daarom zult gij het volk buiten een bepaalde kring om de berg houden, en zeggen: pas op dat gij de berg niet beklimt of ook maar de voet ervan aanraakt. Want ieder die de berg aanraakt, zal zeker gedood worden. Wie hem met de hand aanraakt, zal gestenigd of door een pijl doorboord worden. Mens of dier, hij zal het niet overleven. Pas wanneer het geluid, het hoorngeschal en de wolk van de berg verdwenen zijn, mogen ze hem bestijgen.’ Toen daalde Mozes van de berg af naar het volk, en hij heiligde hen, en zij wassen hun kleren. En hij zei tot het volk: ‘Wees over drie dagen gereed en nader niet tot uw vrouw.’ En het gebeurde op de derde dag, bij het aanbreken van de morgen, dat er donderslagen, bliksemflitsen en een donkere wolk waren op de berg Sinaï. Luid hoorngeschal weerklonk, zodat heel het volk dat in het kamp verbleef, beefde van angst. En Mozes leidde het volk uit het kamp, God tegemoet, en zij bleven staan aan de voet van de berg. Heel de berg Sinaï was gehuld in rook, omdat God erop was neergedaald in vuur. De rook steeg op als de rook van een smeltoven en heel het volk was hevig ontsteld. Het geschal van de hoorn werd steeds luider en luider. Mozes sprak, en God antwoordde hem met het geluid van een stem.

TWEEDE PROKIMEN

TOON 7

PS. 58

t.7 God, ontruk mij aan mijn vij- an- den,
 bevrijd mij van hen die te- gen mij op- staan.

Bevrijd mij van hen die onrecht bedrijven,
 red mij van hen die bloed vergieten.

LEZING UIT JOB 38,1-21, 42, 1-5

De HEER sprak tot Job vanuit een storm en wolken:
 ‘Wie is het die Mijn raadsbesluit verbergt,
 die woorden in zijn hart heeft en denkt ze voor Mij te kunnen verbergen?

Omgord als een man uw lendenen,
 Ik zal u ondervragen, en geeft gij Mij dan antwoord.

Waar waart gij, toen Ik de aarde grondvestte?
 Vertel het mij, als gij inzicht hebt.

Wie heeft haar afmetingen bepaald, als gij dat weet?
 Wie heeft over haar het meetsnoer gespannen?

Waarop zijn haar pijlers verankerd,
 Wie heeft haar hoeksteen gelegd?

Toen de sterren ontstonden,
bezongen al Mijn engelen Mij met luide stem;

Ik heb de zee met deuren afgesloten,
toen zij bruisend uit haar moederschoot losbrak.

Ik hulde haar in wolken als kleding,
en in nevel als windselen.

Ik stelde haar grenzen vast,
en plaatste grendels en deuren.

Ik sprak tot haar: tot hier moogt gij komen en niet verder,
in uw eigen boezem zullen uw golven breken.

Bestond gij soms, toen Ik het ochtendlicht beschikte,
toen de morgenster haar baan zag,
om de uiteinden der aarde te bereiken
en de goddelozen van haar af te schudden?

Hebt gij soms klei genomen
en een levend wezen met spraakvermogen geboetseerd,
en op aarde geplaatst?

Hebt gij van de goddelozen het licht weggenomen
en de sterke arm van de hoogmoedigen verbrijzeld?

Zijt gij gekomen tot de plaats waar de zee opwelt,
en wandelde gij langs de paden van haar afgrond?

Gaan de poorten van de dood in vreze voor u open?
Schrokken de deurwachters van de hades toen zij u zagen?

Reikt uw inzicht tot de breedte van wat onder de hemel is?
Vertel mij dan hoeveel dit is.

Waar op aarde overnacht het licht?
Op welke plaats woont de duisternis?

Kunt gij Mij brengen naar hun grenzen?
Kent gij hun paden?

Gij weet het vast, want toen waart gij al geboren,
het aantal van uw jaren is toch zo groot?'

Toen nam Job het woord en antwoordde de HEER:
 ‘Ik weet dat Gij alles vermoogt,
 en dat niets voor U onmogelijk is.

Want wie is het die Uw raadsbesluit verbergt?
 Die met weinig woorden denkt U te kunnen verbergen?

Wie heeft mij verteld, wat ik niet wist,
 grote en bewonderenswaardige zaken, die ik niet kende?

Luister naar mij, HEER, en ik zal spreken,
 Ik zal U ondervragen, en Gij zult mij onderrichten:

Eerst heb ik met mijn oren over U horen spreken,
 maar nu heeft mijn oog U aanschouwd.’

LEZING UIT DE PROFETIE VAN JESAJA 50,4-11

De Heer gaf mij een vaardige tong, om te weten hoe ik een woord moet spreken. Hij gaf mij die vroeg in de morgen, en voegde er een oor aan toe om te luisteren. En het onderricht van de Heer God heeft mijn oren geopend, ik ben niet ongehoorzaam, ik spreek niet tegen. Mijn rug heb ik overgegeven aan geselingen, mijn wangen aan kaakslagen, mijn gelaat wendde ik niet af van de smadelijke bespuwingen. En de Heer, de HEER zelf, is mijn helper geworden, daarom heb ik mij niet afgewend, maar ik maakte mijn gelaat zo hard als steen, want ik weet dat ik niet beschaamd zal staan, want Hij Die mij zal rechtvaardigen is nabij. Wie wil tegen mij een rechtzaak voeren? Laat hem tegen mij opstaan. Wie wil tegen mij een rechtzaak voeren? Laat hem tot mij naderen. Zie, de Heer, de HEER zelf, zal mij helpen, wie zal mij kwaad doen? Zie, gij zult allen als een kledingstuk uiteenvallen, als door de mot stukgevreten. Wie van u vreest de HEER? Luister naar de stem van Zijn dienaar. Gij die in duisternis wandelt en geen licht hebt, vertrouw op de Naam des HEREN en steun op God. Zie, gij allen die vuur ontsteekt en de vlam aanwakkert: wandel in het licht van uw vuur en in de vlam, die gij hebt aangestoken. Dit alles overkomt u door Mij, in pijn zult gij bezwijken.

kleine litanie, en dan het **TRISAGION**

PROKIMEN TOON 7

PS. 2

t.7 De vorsten zijn sa- men- ge- schoold tegen de Heer en te-
gen Zijn Ge- zelf - - de.

Waarom woeden de heidenen en waar-
om zinnen de volken op ijdelheid?

APOSTEL PERICOOP 149

I KOR. 11 : 23-32

Lezing uit de eerste brief van Paulus aan de Korinthiërs,

Broeders, ik heb van de Heer ontvangen, wat ik ook aan u heb overgeleverd, dat de Heer Jezus in de nacht waarin Hij verraden werd, brood nam, de dankzegging uitsprak, het brak en zei: Neem, eet, dit is Mijn lichaam, dat voor u gebroken wordt. Doe dit tot Mijn gedachtenis. Evenzo nam Hij ook de drinkbeker na de maaltijd, en zei: Deze drinkbeker is het nieuwe verbond in Mijn bloed. Doe dit, zo dikwijls gij die drinkt, tot Mijn gedachtenis. Want zo dikwijls als gij dit brood eet en deze drinkbeker drinkt, verkondigt gij de dood van de Heer, totdat Hij komt. Wie dus op onwaardige wijze dit brood eet of de drinkbeker van de Heer drinkt, is schuldig aan het Lichaam en Bloed van de Heer. Maar laat iedereen zichzelf onderzoeken en laat hij dan eten van het brood en drinken uit de drinkbeker. Want wie op onwaardige wijze eet en drinkt, die eet en drinkt tot zijn eigen oordeel, omdat hij het lichaam van de Heer niet onderscheidt. Daarom zijn er onder u veel zwakken en zieken, en velen zijn ontslapen. Want als wij onszelf zouden beoordelen, zouden wij niet geoordeeld worden. Maar als wij geoordeeld worden door de Heer, worden wij door Hem bestraft, opdat wij niet samen met de wereld veroordeeld zouden worden.

ALLELUJA TOON 6

ps. 40

Zalig hij die zorg draagt voor behoeftigen en armen

*Mijn vijanden spreken kwaad over mij;
Wanneer zal hij sterven en zal zijn naam vergeten zijn?*

*Die mijn brood met mij at,
heeft zijn hiel tegen mij opgeheven.*

EVANGELIE MT-108A Mt 26 : 2-20; Jh 13: 3-17; Mt 26:21-39; Lk22: 43-45a; Mt 26:40-27:2

*De Heer zei tegen Zijn leerlingen: Gij weet, dat het over twee dagen Pasen is...
en de rest van de dienst van de **Basilus-liturgie**; in plaats van Cherubij-
nen-hymne, communie-vers, tijdens de communie en i.p.v. 'Wij hebben
het ware licht..' en in plaats van 'Vervuld zij onze mond..' zingen we:*

*het **TROPAAR** toon 6 - [2^e plagale toon]*

Zoon van God,
neem mij heden aan als deelgenoot aan Uw mystiek Avondmaal:
want Uw vijanden zal ik zeker niet over dit Mysterie spreken,
Ik zal U geen kus geven zoals Judas,
maar zoals de rover belijdt ik U:
Gedenk mij, o Heer, wanneer Gij in Uw Koninkrijk gekomen zijt.

(evt. de dienst van de voetwassing na het gebed achter de ambon)

WEGZENDING

*P Dat Christus onze ware God, Die in Zijn alles overtreffende goedheid
ons de uitstekende weg van de nederigheid getoond heeft door de voe-
ten van Zijn leerlingen te wassen en door Zich te vernederen tot aan
het kruis en de begrafenis, Zich over ons ontferme en ons redde ...*

*In de refter is er wijn en olie; in de praktijk, vanwege de
ernst van deze dagen, wordt de hele week geen olie
gebruikt. De completen bidden we in onze cel.*

OVER DE DIENST VAN DE VOETWASSING

De dienst van de Voetwassing staat niet in het Triodion. In het Triodion staan alleen enkele stichieren die door de zanger[s] gezongen worden.

De dienst zelf staat in het Grote Gebedenboek: Evchologion to Mega, Bolshoi Trebnik. De dienst wordt in Griekenland niet vaak gevierd, in sommige kloosters en soms door een Bisschop in de kathedraal. Het gaat steeds om een symbolische uitbeelding van de Voetwassing: de Aartsbisschop met 12 hulpbisschoppen of archimandrieten (of, in een klooster, de abt met 12 aangewezen monniken.)

Soms wordt deze dienst op woensdagmiddag gehouden.

Volgens een nieuwer gebruik wordt de voetwassing meer uitgebreid gevierd, met extra teksten, als een soort passie-spel. De aartsbisschop spreekt daarbij de woorden van Christus, de anderen beurtelings de woorden (d.w.z. uitgelezen teksten) van de 12 apostelen; tevens is er nog een priester die de verbindende teksten leest. Behalve de voetwassing wordt ook Gethsémané uitgebeeld.

De versie volgens het Grote Gebedenboek van deze dienst is opgenomen in de Appendix, p. 227

